

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/109/2021
Identifikačné číslo spisu:	1520205331
Dátum vydania rozhodnutia:	11.05.2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Holíč
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:1520205331.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa R. U., narodeného X. T.Á. XXXX, zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, so sídlom v Bratislave, Vázovova 7/A, dieťa rodičov matky - L. P. B., narodenej XX. P. XXXX, bývajúcej v P., L. XX/XX, P., zastúpenej JUDr. Evou Kubaskou, advokátkou so sídlom v Bratislave, Miletičova 3/A, a otca - T. U.J., narodeného XX. T. XXXX, trvale bývajúceho v Q., Q. XX, toho času bývajúceho v Q., Š. XX, zastúpeného JUDr. Evou Hrinkovou, advokátkou so sídlom v Bratislave, Hečkova 18, o návrhu otca na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu a o návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia, vedenom na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 20P/227/2020, o dovolaní otca proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 2. novembra 2020, sp. zn. 20CoP/187/2020, v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Bratislave z 21. decembra 2020, sp. zn. 20CoP/187/2020, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava V uznesením z 25. septembra 2020 č.k. 20P/227/2020-18 nariadil neodkladné opatrenie, ktorým maloleté dieťa R. U.Á., narodeného X. T. XXXX, do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej vedenej na súde prvej inštancie pod sp.zn. 20P 220/2020, zveril do osobnej starostlivosti otca. Matke uložil povinnosť odovzdať maloleté dieťa R. U.a, narodeného X. T. XXXX do starostlivosti otca. Súd prvej inštancie matke súčasne uložil povinnosť platiť v nevyhnutnej miere na výživu maloletého dieťaťa R. U., narodeného X. T.Á. XXXX, sumu 30,- € mesačne, ktorú je povinná, na čas do právoplatného rozhodnutia vo veci vedenej na súde prvej inštancie pod sp.zn. 20P/220/2020, zasielať vždy do 15. dňa v každom mesiaci vopred k rukám otca, počnúc dňom 25. septembra 2020. Vo zvyšku súd prvej inštancie návrh otca zamietol.

2. Krajský súd v Bratislave uznesením z 2. novembra 2020 sp.zn. 20CoP/187/2020 v spojení s opravným uznesením z 21. decembra 2020 sp.zn. 20CoP/187/2020, zmenil uznesenie Okresného súdu Bratislava V z 25. septembra 2020 č.k. 20P/227/2020-18, v napadnutej časti tak, že návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol.

3. Odvolací súd v odôvodnení poukázal na to, že matka v rámci svojho odvolania vyvrátila tvrdenia otca uvedené v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. Otec opísal matku veľmi negatívnym spôsobom a rovnako matka v rámci svojho odvolania opísala otca veľmi negatívne. Je ťažké pre odvolací súd ustáliť, ktorý z rodičov popisuje rodinnú situáciu objektívnejšie, ale na druhej strane možno uzavrieť, že každý z rodičov ju popisuje zo svojho pohľadu. Pre odvolací súd však bolo podstatné, že matka vyvrátila tvrdenia otca v rámci svojho podaného odvolania, nielen písomne, ale svoje tvrdenia podložila aj dôkazmi. Pokiaľ ide o fyzické a psychické týranie matky, odvolací súd udáva, že tieto tvrdenia matky musia byť predmetom prieskumu v rámci dokazovania vo veci samej, avšak matka správanie otca v rámci podaného odvolania popisuje tak detailne, že je ťažké si predstaviť, že by si uvedené skutočnosti vymyslela. Odvolací súd preto tvrdenia matky popísané v rámci podaného odvolania vzhliadol za dôvodné a súčasne i závažné, ustálil, že nie je dôvod na zverenie maloletého R. otcovi. Matka v rámci podaného odvolania taktiež uviedla, že otec vedel, kde sa matka s maloletým synom nachádzajú, nakoľko niekoľkokrát umožnila otcovi styk s maloletým synom. Nariadené neodkladné opatrenie je zo strany súdu prvej inštancie postavené na tom, že život a zdravie maloletého je ohrozené, nakoľko otcovi nie je známe, kde sa matka s maloletým synom nachádzajú, taktiež z dôvodu, že je tu podozrenie, že matka berie drogy, ako aj to, že matka trpí psychotickou chorobou. Na základe týchto dôvodov vzhliadol súd prvej inštancie návrh otca ako dôvodný. Odvolací súd má za to, že tieto otcom tvrdené skutočnosti boli vyvrátené tvrdeniami matky v rámci podaného odvolania, a súčasne podložené dôkazmi predloženými matkou. Právnej zástupkyňi otca bolo odvolanie matky riadne doručené, pričom právna zástupkyňa otca sa k tvrdeniam matky žiadnym spôsobom nevyjadrila. Na základe uvedeného potom odvolací súd uzavrel, že tvrdenia otca uvedené v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia zostali iba v rovine tvrdení, pričom tvrdenia matky uvedené v rámci podaného odvolania bude potrebné preveriť v rámci dokazovania vo veci samej, a preto možno uzavrieť, že v predmetnej veci absentuje potreba bezodkladnej úpravy pomerov, týkajúca sa zverenia maloletého R. do osobnej starostlivosti otca, a súčasne uloženie vyživovacej povinnosti matke. Otec vie, kde sa matka s maloletým synom nachádzajú, matka so synom odišla zo spoločnej domácnosti rodičov pre fyzické a psychické týranie zo strany otca, ako aj pre odobratie kľúčov matke od bytu otca, otec maloletého syna navštevuje, nakoľko matka otcovi styk so synom umožňuje, a taktiež je nezanedbateľným fakt, že matka vyvrátila tvrdenia otca o psychiatrickej diagnóze a užívaní omamných a psychotropných látok. Tieto skutočnosti budú nepochybne predmetom dokazovania vo veci samej, avšak dovtedy musí odvolací súd konštatovať, že matka zabezpečuje výživu maloletého R. primeraným spôsobom. Z týchto dôvodov má odvolací súd za to, že absentuje potreba neodkladnej úpravy pomerov, týkajúca sa ohrozenia života a zdravia maloletého. Uvedené však automaticky neznamená, že rozsudok vo veci samej bude takpovediac kopírovať daný stav. Iba realizáciou dokazovania vo veci samej je možné objektívne ustáliť, ktorý z rodičov má lepšie predpoklady vo vzťahu k starostlivosti o maloletého R., respektíve, či je pre maloletého R. vhodná striedavá starostlivosť oboch rodičov. Na základe uvedeného t.j. z dôvodu absencie potreby bezodkladnosti úpravy pomerov odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie zmenil tak, že návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia ako nedôvodný zamietol (§ 388 CSP).

4. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal otec maloletého dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. f/ zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku, (ďalej len „CSP“), keď mal za to, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil otcovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Otec namietal tvrdenie odvolacieho súdu, ktorý konštatoval, že sa k tvrdeniam matky v odvolaní žiadnym spôsobom nevyjadril, odvolaciemu súdu bolo ešte pred jeho rozhodnutím zaslané písomné vyjadrenie otca k odvolaniu matky. Ak by sa odvolací súd oboznámil s týmto vyjadrením, mohlo to prívodiť iné rozhodnutie odvolacieho súdu a vyvrátiť nepravdivé tvrdenia matky uvádzané v jej odvolaní. Súd tým, že sa neoboznámil so stanoviskom otca, a toto bolo podľa odvolacieho súdu dôvodom zrušenia neodkladného opatrenia zo strany odvolacieho súdu, porušil právo otca na spravodlivé rozhodnutie vo

veci. Dovolateľ navrhol, aby dovolací súd jeho dovolaniu vyhovel, nariadil ním požadované neodkladné opatrenie a rozhodol aj o nároku na náhradu trov konania.

5. Kolízny opatrovník maloletého sa k dovolaniu nevyjadril.

6. K dovolaniu sa vyjadrila matka maloletého dieťaťa, ktorá nesúhlasila s podaným dovolaním, navrhla ho odmietnuť a priznať jej právo na náhradu trov dovolacieho konania.

7. Dovolanie podal otec maloletého vo veci upravenej v zákone č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“). Vzájomný vzťah medzi CMP a CSP je vymedzený v § 2 ods. 1 CMP, podľa ktorého sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia CSP, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže § 76 CMP neobsahuje odlišnú právnu úpravu dovolania podaného vo veci starostlivosti súdu o maloletých, prípustnosť dovolania otca maloletého bola posudzovaná podľa ustanovení CSP.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) [ďalej aj len najvyšší súd] po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastník konania zastúpený v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania dospel k záveru, že dovolanie otca maloletého nie je prípustné. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 CSP) dovolací súd uvádza nasledovné.

9. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

10. Otec maloletého prípustnosť svojho dovolania vyvodzuje z § 420 písm. f/ CSP.

11. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd, ktoré sú vymenované v § 420 písm. a/ až f/ CSP.

12. Najvyšší súd už v rozhodnutí, sp. zn. 3Cdo/236/2016, (publikovanom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 19/2017) uviedol, že základným (a spoločným) znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 420 CSP, je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej, alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí.

13. V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z § 420 CSP, dovolací súd skúma prednostne, či ide o rozhodnutie v ňom uvedené; k preskúmaniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa o existencii procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. a/ až f/ CSP pristupuje dovolací súd len vtedy, ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu uvedenému v tomto ustanovení.

14. Ak je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, je z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. a/ až f/ CSP irelevantné, či k dovolateľom namietanej procesnej vade došlo alebo nedošlo.

15. Najvyšší súd vo svojej judikatúre akceptuje, že rozhodnutím odvolacieho súdu vo veci samej môže byť tiež uznesenie odvolacieho súdu. O také rozhodnutie ide v prípade uznesenia odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvej inštancie o nariadení neodkladného opatrenia na základe takého návrhu, spolu s ktorým, prípadne po podaní ktorého nebola podaná nadväzujúca žaloba (teda návrh na určité rozhodnutie vo veci samej). K tomu záveru dospel najvyšší súd už v rozhodnutí, sp. zn. 8Cdo/83/2017, v ktorom uviedol, že „rozhodnutie o neodkladnom opatrení má povahu rozhodnutia vo veci samej vtedy, ak samotné neodkladné opatrenie konzumuje vec samu. Taká situácia môže nastať v prípade návrhov na nariadenie neodkladného opatrenia podaných po skončení konania (pri splnení podmienok § 325 ods. 1 CSP). Rovnako v prípade návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia pred

začatím konania, na ktoré nenadväzuje žaloba podľa § 336 ods. 1 CSP, konanie končí rozhodnutím o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a konzumuje vec samu“. Výpočet prípadov, v ktorých rozhodnutie odvolacieho súdu o neodkladnom opatrení je rozhodnutím vo veci samej, podal obdobným spôsobom najvyšší súd tiež v rozhodnutí, sp. zn. 5Obdo/76/2016. Dovolací súd k tomu poznamenáva, že tieto právne náhľady sú zastávané aj v odbornej právnickej literatúre (pozri Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. Beck, str. 458).

16. Z doterajšej judikatúry (R 21/2018 a R 76/2018) možno vyabstrahovať záver, že rozhodnutie o neodkladnom opatrení, ktoré spĺňa kritérium prípustnosti dovolania „vo veci samej“ a ktorým sa „konanie končí“ v zmysle § 420 CSP, je také, ktoré konzumuje vec samú. Jedná sa o prípady, kedy rozhodnutie o neodkladnom opatrení je iniciované a vydané ešte pred konaním vo veci samej a zároveň, na ktoré už nebude nadväzovať konanie vo veci samej. Ide teda o rozhodnutia, u ktorých sa nepredpokladá, aby po ich vydaní boli dotknuté meritórnym rozhodnutím vydaným v súvisiacej veci. Rozhodnutia, ktoré nekonzumujú vec samú, sú najmä tie, ktoré sú vydané v priebehu súvisiaceho konania vo veci samej.

17. Rozhodnutie o neodkladnom opatrení v zásade nereprezentuje rozhodnutie vo veci samej, pretože sa všeobecne predpokladá jeho spojenie s vecou samou. Je ňou len (vtedy), ak konzumuje vec samú, čo naznačuje akúsi jeho „pripodobiteľnosť“ nezmeniteľnému meritórnemu rozhodnutiu (navodzujúcemu stav veci právoplatne rozsúdenej - res iudicata). Kľúčovou sa tu zdá byť okolnosť, že také rozhodnutie už nebude môcť byť atakované nadväzujúcim a súvisiacim rozhodnutím vydaným vo veci samej. V takom prípade by išlo o rozhodnutie o neodkladnom opatrení, na ktoré dopadá prípustnosť dovolania v zmysle § 420 CSP.

18. V danom prípade ide o nariadenie neodkladného opatrenia v už prebiehajúcom konaní o úpravu práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu a to (len) na čas do právoplatného rozhodnutia vo veci samej, vedeného na súde prvej inštancie pod sp.zn. 20P/220/2020.

19. Z uvedeného je zrejmé, že uznesenie odvolacieho súdu o neodkladnom opatrení nekonzumuje vec samú, lebo bude dotknuté konaním a rozhodnutím vo veci samej (konaním o úprave rodičovských práv a povinností k maloletému), nejedná sa o rozhodnutie vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, tak ako to prezumuje ustanovenie § 420 CSP.

20. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dovolanie otca maloletého podané v zmysle § 420 písm. f/ CSP ako procesne neprípustné podľa § 477 písm. c/ CSP odmietol.

21. Najvyšší súd rozhodnutie o trovách dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.